

P+

CIRCULAIRE
ECONOMIE

Bijlage P+ | januari + februari 2011

Nieuw leven

De keten van papier

Leven na de dood

“Honderd ton opgehaald papier levert één baan op”

P+ WORDT GESCHREVEN EN
GEMAAKT DOOR EEN
ONAFHANKELIJKE REDACTIE.

HOOFDREDACTIE:
Jan Bom

EINDREDACTIE:
Astrid van Unen

REDACTIE:
Jan Bom

ART DIRECTION:
B5, Bolsward: Boudewijn Boer
Studio 10, Amsterdam: Tineke Kooistra

FOTOGRAFIE:
Mischa Keijser

UITGEVER:
Bob Wennekendonk

UITGAVE:
Atticus b.v.

VERSPREIDE OPLAGE:
25.000 exemplaren

REDACTIEADRES:
Rietsnijderslaan 3
1394 LC Nederhorst den Berg
T 00 31 (0) 294 255719
M 06 27 153 000
E info@peopleplanetprofit.be
www.peopleplanetprofit.nl
www.peopleplanetprofit.be
www.peopleplanetprofit.info
www.p-plus.nl

DRUK:
Senefelder Misset Doetinchem

P+ wordt gedrukt op 100% recycled papier van Arjowiggins Graphic. Cover: Cocoon Silk 135 gr/m². Binnenwerk: Eural Premium 80 gr/m². Informatie: www.arjowigginsgraphic.com

Het woord lijkt te zijn uitgevonden voor de Franse taal: *économie circulaire*. Bij de stad Le Mans is een werkend voorbeeld te vinden van dit nieuwe denken, waarbij grondstoffen keer op keer hergebruikt worden, zonder aan kwaliteit te verliezen.

De recyclingfabriek Le Bourray van Arjowiggins Graphic verwerkt 24 uur per dag alle A4-kantoorpapier uit een straal van tweehonderd kilometer tot de beste kwaliteit grafisch papier.

Met wat fantasie ruik je bij het openslaan van deze P+ Special een lichte zweem van parfum uit Parijs...

♦ TEKST JAN BOM ♦ FOTOGRAFIE MISCHA KEIJSER

PEOPLE DE SOCIALE ASPECTEN

ALBERT MPONDO SOCIALE ONDERNEMING ZAMELT IN

De allerjongste historie aan gedachten schuift aan het oog van Albert Mpondo (1963) voorbij. Honderden A4-tjes op de lopende band, de meeste gekopieerd, uitgeprint, maar soms ook met de hand beschreven. Bouwplannen of beleidsplannen, zodra Mpondo ze heeft ingezameld, is hun belangrijkste waarde dat ze bij elkaar per jaar voor 750 ton aan vrijwel maagdelijk papiervezel vertegenwoordigen. Een kleine schat aan grondstoffen die zonder deze sociale ondernemer en zijn organisatie EchoTri zou verdwijnen naar Franse stortplaatsen. Anders dan voor grote concerns, was er voor het midden- en kleinbedrijf in Le Mans geen aparte papierinzameling. Sinds 1998 racen Mpondo en zijn zeventien medewerkers het hele jaar door de stad. Ze gaan 282 kantoren langs, waar in witte kartonnen dozen A4-tjes op hen wachten. In gele dozen mikken kantoormedewerkers hun gekleurd drukwerk.

Mpondo vertelt: "Dit is een sociaal project dat is bedoeld voor mensen die een levensobstakel zijn tegengekomen. Dat kan een gevangenisstraf zijn geweest, een verslaving, maar ook een scheiding, de kinderen niet meer mogen zien, grote psychische nood. Schoolverlaters zonder diploma. Zonder begeleiding zijn ze niet in staat weer zelfstandig aan het werk te komen. Wij bieden met dit werk een opleiding, die maximaal 24 maanden duurt. Voor 60 procent van onze medewerkers is deze succesvol: ze stromen door naar de reguliere arbeidsmarkt, of beginnen een eigen bedrijf, een klusjesservice bijvoorbeeld. We bieden psychologische begeleiding door een maatschappelijk werkster, maar geven ook verantwoordelijkheden voor de hele registratie van het binnenkomende papier. Al onze toeleveranciers krijgen rapportages van de hoeveelheid aangeleverde grondstof en de hoeveelheid vervuiling die we in het aangeleverde papier aantreffen. We geven daarover ook advies."

Gebeurt het wel eens dat er geheimzinnige zaken tussen het papier gevonden worden? Mpondo bevestigt het: "We komen soms nog wat vervuiling tegen. Soms stukken bovenkleding. Soms een damesslipje." En wat gebeurt daar dan mee, met dit raadsel? "Daar maken we een foto van, die we naar het bedrijf sturen waar deze partij papier vandaan kwam." Hij schaterert het uit.

contact@echotri.com

BERNARD DECULTOT CHEF-KOK VAN DE PAPIERMASSA

Op zijn visitekaartje staat dat hij chef is over de pâte, waarmee geen vleeschotel bedoeld wordt, maar papiermassa. Bernard Decultot (1954) neemt het toch letterlijk, want hij spreekt over zijn werk alsof hij de scepter zwaait over een Frans toprestaurant met minstens drie Michelin-sterren.

Door de recyclingfabriek Le Bourray wandelend, is deze vergelijking minder vreemd dan je zou denken. In enorme dampende ketels ondergaat het aangeleverde oud papier een hergeboorte. Maar er is jaren van ervaring voor nodig om de mix van allerlei kwaliteiten oud papier zo samen te stellen, dat het gerecyclede eindproduct een even hoge kwaliteit heeft als het oorspronkelijke product. "Krantenpapier maken, dat kan iedereen", zegt Decultot minachtend, alsof hij het over een goedkoop wegrestaurantje voor truckers heeft.

Decultot belichaamt de evolutie van het eerste gepruts met gerecycled grauwgrijze papier, tot een ietwat goudkleurig en superstrak eindproduct, waar geen spatje inkt meer in zit. De papierfabriek in Le Bourray doorliep alle stappen zelf, want er werd al in 1951 met het recyclen begonnen. De huidige papierkwaliteit Eural Premium bestaat sinds 2001. Het geheim van deze chef-kok? "De juiste samenstelling van grondstoffen, met een stevig aandeel van A4-tjes. En waarom? Niet omdat er geen kleuren op zitten, maar vanwege de vezelstructuur. En vervolgens een volkomen mechanisch proces waarmee we de papiermassa ontinkten. We doen dat nu in twee uitgebreide loops. Dat is voldoende om tot een natural white te komen."

Hoe zijn de sociale omstandigheden in zijn gigantische kookstudio? Als vanzelfsprekend zijn er ISO-certificaties (9001 en 14001) en OHSAS 18001, ook een norm voor een gezonde en veilige werkplek. Ducultot: "Veiligheid staat altijd bovenaan de agenda. Als er ongelukjes gebeuren, dan komt het door gladheid, uitglijden over glibberige papierresten. Daarom is het altijd: vegen, vegen, vegen." Het is duidelijk: Decultot wil zijn 'keuken' brandschoon hebben. Hij wandelt rond en schudt aan de lopende band handen. Hij ziet niet dagelijks al zijn 266 koksmatjes, die in vijf diensten 24 uur per dag staan te kokkerellen, 363 dagen per jaar. Alleen voor de kerstmaaltijd gaat de papierfabriek twee dagen dicht.

bernard.decultot@arjowiggins.com

PHILIPPE LACOMBE HET VEROVEREN VAN HET KWALITEITSSEGMENT

Downcycling, dan geef je aan oud papier een lagere waarde dan het oorspronkelijke product. Voor de verpakkingindustrie karton van oud papier maken, dat is niet zo heel erg moeilijk. Het gebeurt zo vaak, dat 74 procent van deze markt inmiddels met een 'gedegradeerd' product bediend wordt.

Voor het kwaliteitssegment lagen de verhoudingen totaal anders, ontdekte de goedlachse directeur Philippe Lacombe (1956) van papierfabriek Le Bourray. In de markt voor mooi grafisch papier kende het gerecyclede papier enkele jaren geleden slechts een marktaandeel van 3,9 procent: denk aan grote rollen voor drukkerijen, waar mooie tijdschriften en brochures worden gedrukt, of catalogi. Drukvellen ook. Inmiddels begint dit aandeel langzaam te stijgen. Logisch dus om te kiezen voor 'upcyclen', volgens Lacombe. "Met ons verhaal kunnen onze klanten aan hun drukwerk een extra dimensie geven. Niet alleen aan hun duurzaamheidsverslagen, maar aan al hun bedrijfsuitingen."

Hij heeft het gemak om onderdeel te zijn van een wereldwijd opererend papierconcern, waardoor zijn Euralpapier bijvoorbeeld gecombineerd kan worden met de wittere gerecyclede papiersoort Cocoon die zijn collega's van Greenfield even verderop in Frankrijk produceren - P+ gebruikt het voor de omslag. Arjowiggins telt wereldwijd 15.300 werknemers, met een omzet van 1,534 miljoen euro in 2009, waarvan 16 procent in Frankrijk, 41 procent in de rest van Europa en 22 procent in Noord-Amerika. De historie van de bedrijfsonderdelen gaat zelfs terug tot in 1492, toen de eerste papierfabriek in Frankrijk opende, onder de naam Arches. Lacombe stelt: "Ons papier is geen papier, maar een statement. Normaal wordt de papierkeuze overgelaten aan reclamebureaus, marketingafdelingen. Nu we praten over een circulaire economie, praat ik op niveau van MVO-managers, die hun topdirectie daarvoor willen interesseren, CEO's die vaak al een duurzaam commitment hebben afgeven."

Wat zijn de vooroordelen die hij moet bestrijden? Lacombe: "Soms bestaat nog het beeld van gerecycled papier van veertig jaar geleden, soms zijn er vragen over de garantie van levering. Ook dan is het plezierig te kunnen verwijzen naar het concern waar wij deel van uitmaken. Mochten er plotseling extra oplages gevraagd worden, dan kan ik mijn collega in Denemarken vragen even bij te springen."

philippe.lacombe@arjowiggins.com

BERNARD VETILLARD OUD PAPIER VOOR STADSMARKETING

Het is in Frankrijk al net zo als in Nederland: Bernard Vetillard (1952) is besmet met het duurzaamheidsvirus. Hij laat schijnbaar onvermoeibaar tientallen Chinese schoteltjes draaien om als MVO-manager zijn stad Le Mans te vergroenen. Hij wil graag de eeuwige associatie ombuigen met de 24 uur durende autorace. Vetillard denkt aan organiseren van een tweede race met fietsers, die dan ook een hele dag en nacht lang het parcours over snellen. Hij wil ook een subcategorie introduceren met hybride auto's. "Nee, geen elektrische auto's, want die worden in Frankrijk voornamelijk gevoed door de elektriciteit van kerncentrales." Van deze activiteiten laat hij verslag doen in het stadsblad Le Mans Métropole. Het bijzondere: het tijdschrift is gedrukt op het papier dat de bewoners, bedrijven en de stad zelf aanleveren. Vetillard: "De papierfabriek Le Bourray ligt op vijftien kilometer afstand van het stadshart. De filosofie is dat een circulaire economie sterk lokale kenmerken heeft en het aantal vervoerskilometers beperkt. We hebben daarom een cirkel geplaatst en halen oud papier op in een straal van tweehonderd kilometer. Ook steden als Reims liggen in dit gebied, Nantes, en zelfs Parijs."

Vetillard was docent aan het gymnasium, totdat hij de verantwoordelijkheid kreeg over het ontwikkelen van duurzaam beleid. Het onderwijs werd hem daarna al snel te klein: hij spant zich nu voor de hele gemeenschap in. In alle eerlijkheid: "In praktisch betekent dit: kansen pakken. Dat levert soms ad hoc beleid op. Maar goed, ik heb te maken met het politieke spel, belangentegenstellingen. Het is prachtig dat we het stadsmagazine drukken op papier dat de burgers als oud papier hebben ingeleverd. Dan zien burgers wat er gebeurt met hun belastinggeld. Ik had dit ook willen doortrekken naar alle kantoorpapier dat de stad gebruikt. Een lobby van boseigenaren heeft dit voorkomen: ze vreesden hun bijproducten voor de papierproductie niet meer te kunnen verkopen. Na 2014 komt er een nieuwe kans."

bernard.vetillard.elu@orange.fr

“Ons papier is geen papier, maar een statement”

1 HET VOORDEEL VAN OUD PAPIER

Het is zonde om met de grondstof oud papier niets meer te doen. Het is milieutechnisch zelfs gunstiger om oud papier te recyclen, dan om papier van bomen te maken. Het scheelt CO₂-emissies, er is minder water bij nodig en minder energie.

De ontwikkeling van het recyclen van papier heeft niet alleen tot een veel beter eindresultaat geleid dan vroeger. Om een ton papier te maken, is ook steeds minder energie nodig. De laatste vijf jaar is het gebruik van elektriciteit zelfs met 20 procent afgenomen. De papierfabriek Le Bourray koopt nog steeds elektriciteit in van energieproducent EDF, maar levert ook terug aan het net. Door het industriële proces, waarbij stoom wordt geproduceerd om nat papier te drogen, wordt ook weer elektriciteit gemaakt. In Zweden en Finland zijn enkele papierfabrieken in staat om door het verwerken van restmateriaal van bomen zelfs een netto energieproducent te worden. Arjowiggins verbrandt het aangeleverde oude papier niet om extra energie op te wekken, waardoor er meer wordt gebruikt dan geleverd. Toch pakt de balans uiteindelijk gunstiger uit. Voor elke ton oud papier die wordt gebruikt voor recycling, wordt er ten opzichte van nieuwe papierproductie minstens dertigduizend liter water per kubieke meter pulp bespaard, drie- tot vierduizend kilowattuur elektriciteit en is er 95 procent minder luchtvervuiling. De productie van kringlooppapier levert een energiebesparing op tussen de 20 en 70 procent ten opzichte van nieuw papier, afhankelijk van het percentage gerecyclede vezels dat wordt gebruikt. In landen die nog vuilstortplaatsen hebben, zoals Frankrijk, is er door het hergebruiken van papier aanzienlijk minder beslag op de beschikbare ruimte. De cijfers zijn van Arjowiggins zelf, die stelt dat de CO₂-voetafdruk ten opzichte van nieuw papier de helft lager uitpakt.

Waarom is het verschil in watergebruik zo hoog? Om *virgin pulp* te krijgen, hebben de productiebossen eerst water nodig en moeten de houtsnippers grondig gewassen worden. Ook het cellulose moet uitgespoeld worden, om snel vergelen van het papier te voorkomen. Bij recycling van oud papier is eigenlijk alleen extra water nodig om de drukinkt uit te wassen. www.arjowigginsgraphic.com

2 HET WEGWASSEN VAN INKT

Papieren paperclips, nietloze nietmachines, voor Le Bourray zijn deze duurzame hebbedingetjes niet echt nodig. Op gezette tijden schonen de medewerkers de filters en halen er een kluwen van nietjes uit, het resultaat van duizenden aan elkaar gehechte A4-tjes, die inmiddels vermorzeld zijn tot papierpulp.

Hetzelfde geldt ook voor de keuze van drukinkt. Groene drukkers mogen natuurlijk reclame maken met biologische druktechnieken, maar in de praktijk van deze recyclingfabriek worden chemische inkten net zo makkelijk verwijderd als inkt op basis van sojaolie. De belangrijkste vervuiling van oud papier is de drukinkt. En het belangrijkste reinigingsmiddel is biologisch afbreekbare zeep. Het grauwe recyclepapier van vroeger was achteraf gezien het resultaat van een veel te korte wasbeurt. Wanneer er vaker en intensiever gewassen wordt, met water op hoge temperatuur, is het mogelijk alle inkt van de vloeibare papiermassa te scheiden.

In Le Bourray is in de loop der jaren een proces ontwikkeld met luchtbelletjes, waar de inkt delen zich aan hechten en mee omhoog borrelen. Daardoor ontstaat in de vloeibare papiermassa een vervuilde toplaag die kan worden afgeschept en daarna zelfs hergebruikt kan worden. Arjowiggins doet er twee dingen mee: het wordt meegebakken in 'bakstenen' die gebruikt kunnen worden in de woningbouw. Het afval blijkt dan over isolerende kwaliteiten te beschikken: het papier verbrandt en de luchtbelletjes in de steen hebben een isolerende werking. Opmerkelijker is dat zelfs 60 procent van dit afval als meststof en bodemverbeteraar in de landbouw dient. Onder andere Bonduelle gebruikt het om akkers vruchtbaarder te maken, in de buurt van Calais.

Het water dat Le Bourray nodig heeft, komt uit de rivier naast de fabriek. Na gebruik en intensieve (biologische) reiniging wordt het weer in de rivier teruggepompt. Het is zo schoon dat het waterleidingbedrijf uit dezelfde bron drinkwater voor de inwoners van Le Mans produceert. www.bonduelle.com

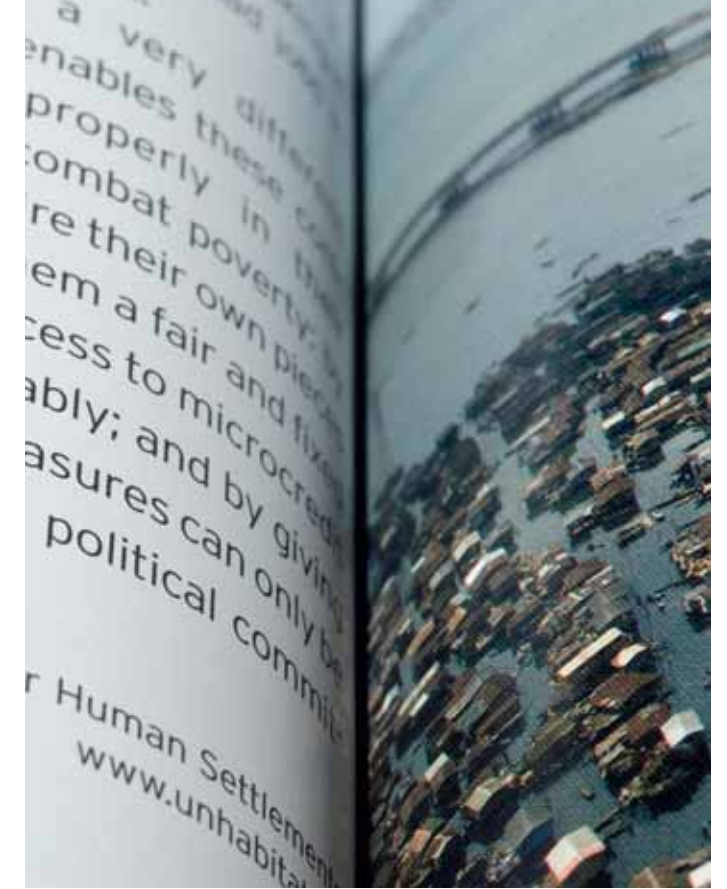
3 NIEUW PAPIER MET STEMPEL

Hoe kan gerecycled papier nu een logo krijgen dat bedoeld is om aan te geven dat bossen goed beheerd worden? Er komt toch geen boom meer aan te pas, aan het verwerken van oud papier?

Het is een vraag die vaak wordt gesteld. Toch gunt de FSC-organisatie ook papierfabrikanten die oud papier recyclen een eigen apart logo. Niet omdat er nog een directe relatie met echte bossen is, maar vanuit de redenering dat wanneer papiervezels vaker dan eenmaal gebruikt worden, hierdoor minder druk bestaat om bestaande bossen te rooien. Door het ophalen van papiervezels wordt de stad een *urban forest*. De FSC-organisatie heeft wel bijzondere voorkeuren voor de afkomst van het papier. Papierafval dat bij drukkers vandaan komt, mag maar voor een heel klein stukje meetellen, en dat is toch nogal een behoorlijke hoeveelheid, in praktijk. Daarom kunnen maar 30 procent van de klanten van Arjowiggins blij gemaakt worden met het FSC Recycled label, zoals ook P+.

Een FSC-label zegt nog niets over de milieukwaliteiten van een papiersoort. Maar ook daar is in voorzien. Indien gewenst kunnen klanten ook het EU Ecolabel op hun drukuitingen aanbrengen. Dit is een keur voor de laagste emissie van luchtverontreiniging (SO₂, NO_x), de laagste uitstoot van broeikasgassen (CO₂), de hoogste graad van waterzuivering, sterk gereduceerd gebruik van elektriciteit en fossiele brandstoffen, om enkele voorbeelden te noemen. Voor bijzondere markten zijn er aparte labels. Scandinavische landen zijn vertrouwd met het Nordic Swan, de Duitsers met der blauwe Engel.

www.fsc.nl
<http://ec.europa.eu>
<http://ecolabel.svanen.nu>
www.blauer-engel.de

4 TOPFOTOGRAAF Kiest TOPPAPIER

Een opmerkelijke kwaliteit van Eural is dat de zogenoemde opaciteit - de doorschijnendheid - laag is. Adverteerders houden daarvan: je ziet de redactionele pagina's niet door het papier heen. Redacties houden er op hun beurt ook van: je ziet de advertenties niet die op de volgende bladzijde staan. Zelfs uitgeverij houden er van, want de beste uitgeverij houden niet van geld uitgeven. Ze kunnen een dunnere en goedkopere papier-soort inslaan, een lichter blad maken en zo ook nog eens besparen op portiekosten, als het even meezit. Een lage doorschijnendheid is een bijkomend en bijna toevallig voordeel van recyclen van oud papier.

Maar misschien houden fotografen nog wel het meest van goed papier. Dat geldt in ieder geval voor Yann Arthus-Bertrand, de man die het fascinerende fotoboek '365 Dagen de aarde vanuit de hemel' maakte en een gelijknamige tentoonstelling de wereld over stuurde. De Fransman bezong in het vuistdikke album van 740 pagina's met luchtfoto's de schoonheid van de planeet, maar ook de vervuiling die de mensheid aanricht. Hij wordt daarin steeds meer uitgesproken en voegt de laatste jaren meer en meer kritisch commentaar aan zijn schitterende beelden toe. In zijn laatste boek staat er tegenover elke fotopagina een volle pagina met uitleg en statistieken. Hij toont bijvoorbeeld de gigantische schaal van aanplant van palmolieplantages en laat dan weten dat Indonesië tussen 2000 en 2005 1,9 miljoen hectare tropenbos verloor. De titel: 'Home'. Ook daarmee bedoelt hij onze aarde. Het papier van zijn keuze, waarop zijn foto's prima tot hun recht komen, is afkomstig van Arjowiggins. Daar hoefde immers geen boom voor gekapt te worden.

www.yannarthusbertrand.org

P+ SPECIAL PAPIER JANUARI + FEBRUARI 2011 10

P+ SPECIAL PAPIER JANUARI + FEBRUARI 2011 11

1 DE WINST VOOR DE OPHALERS

Ook in Frankrijk kennen duurzame praktijkmensen het begrip Social Return on Investment (SROI). En daarmee begint deze keten; met de kosten die de papierophalers en sorteerders van EchoTri uiteindelijk de schatkist besparen wanneer ze weer aan het werk gaan. En dat ook hopelijk blijven doen. De bedrijfsvoering van directeur Albert Mpondo leunt zwaar op de bijdrage van de overheid, die 63 procent van de kosten van zijn operatie dekt. Het deel eigen inkomsten van de sociale onderneming stijgt langzaam: wist Mpondo in 2009 35 procent van de eigen bedrijfskosten uit de verkoop van oud papier te dekken, een jaar later is dat 37 procent. De directeur: "Uiteindelijk hoop ik op een verhouding van 80 procent eigen inkomsten te komen en 20 procent bijdrage van de overheid." Maar er is nog een lange weg te gaan. Voor de medewerkers is het ophalen van papier ook profijtelijk. Wie na het uitzitten van een gevangenisstraf een bijstandsuitkering van de Franse staat ontvangt, moet van vierhonderd euro per maand zien rond te komen. EchoTri betaalt alle medewerkers het Franse minimumloon, wat neerkomt op een maandelijks inkomen van 1.300 euro bruto bij een fulltime baan, rondom de duizend euro netto. Dat is een verdubbeling van het maandelijks te besteden inkomen. <http://echotri.com>

2 DE WINST VOOR DE PAPIERFABRIEK

De volgende schakel: het verwerken van oud papier tot nieuw papier. De fabriek in Le Bourray draait winst, stelt président Philippe Lacombe, ook al mag hij de bijdrage aan de divisie Graphic niet exact uitsplitsen in euro's. Zoals bij zoveel concerns is het ook hier niet gebruikelijk om trots de winst van een bijzonder duurzame dochter aan de openbaarheid prijs te geven. Wel bekend is dat Arjowiggins het volledige eigendom is van Sequana, dat op de beurs van Parijs staat genoteerd voor 10,49 euro per aandeel (op 5 november 2010). Uit de laatste kwartaalcijfers blijkt dat de volledige Arjowiggins Groep over het derde kwartaal een omzet boekte van 416 miljoen euro, 10 procent meer ten opzichte van het derde kwartaal in 2009. Over heel 2010 werd tot en met september 1.272 miljoen euro omgezet, bijna 100 miljoen meer dan over dezelfde periode in 2009. Vorig jaar werd afgesloten met een omzet van 1.500 miljoen euro. De winst van Sequana over vorig jaar: 73 miljoen euro, na belastingen. Waar in Nederland staat nog een papierfabriek die zelfstandig zwarte cijfers schrijft? Waar staat überhaupt in Nederland nog een papierfabriek? Wie de papierbranche een beetje kent, weet dat de marges minimaal zijn. Lacombe zag kort geleden belangrijke concurrenten in Frankrijk sneuvelen, zelfs een fabriek die ook papier recyclede. "Er wordt veel verlies geleden in de papierwereld", zegt Lacombe. Feit is dat

de papierconsumptie wereldwijd daalt en papierproducenten trommelend met hun vingers wachten op het moment dat de Chinezen eens een keer gaan lezen: bij voorkeur kranten, boeken en tijdschriften. Ondanks alle vooroordelen die veroorzaakt zijn door het kappen van tropisch regenwoud, zijn er voor papierproductiebossen volop. De Zweden kunnen met harde cijfers aantonen dat er in hun land nog nooit zoveel bomen hebben gestaan als vandaag de dag, productiebossen die keurig beheerd worden. Daar kun je de Scandinaviërs wel op vertrouwen. In het kwaliteitssegment van de markt waarin Lacombe opereert, is het aandeel van gerecyclede papier nog zo gering, dat de markt eigenlijk alleen maar kan groeien. Het is niet de vraag of, maar eerder wanneer bedrijven en overheden de volgende stap zullen doen, en hun drukwerk waar nu het FSC- of PEFC-label op staat zullen omruilen voor FSC Recycled. www.sequanacapital.fr

3 DE WINST VOOR DE EINDGEBRUIKER

Wat is de winst voor de eindgebruiker, die voor drukwerk kiest van een gerecyclede kwaliteit? Dat zal vooral op relationeel en promotioneel vlak liggen, passend bij de verankering van het duurzaamheidsbeleid van de organisatie. Arjowiggins maakt de rekensom aantrekkelijk, door aan de hand van de grootte van de papierorder een bedrag bij te leveren van uitgespaarde CO₂-uitstoot. Voor P+ is dat per editie 1130 kilogram, bijvoorbeeld, bijna zeventig kilogram op jaarbasis. Er moet voor dit product wel een iets hogere rekening betaald worden. In september stegen de papierenprijzen van de divisie Arjowiggins Graphic zelfs met 6 tot 9 procent, als gevolg van hogere energie- en transportkosten. Concurrenten verhoogden om andere redenen ook hun prijzen, bijvoorbeeld als gevolg van de aardbeving in Chili, het Zuid-Amerikaanse land dat maar liefst 8 procent van de papierpulp van deze wereld levert. Dat is zelfs meer dan Zweden, dat goed is voor 4 procent 'maagdelijke vezel'. En in dit land waren dit jaar stakingen in de papierindustrie die tien dagen duurden en daardoor 50 miljoen euro kostten. Directeur Lacombe van Le Bourray geeft als vuistregel dat de drukkerij die zijn gigantische papierrollen met Eural inkoopt ongeveer 12 procent duurder uit zal zijn, dan wanneer er papier van maagdelijke houtbossen wordt ingeslagen. Lacombe: "Omdat er de kosten van

de drukker zelf nog bijkomen, zal het verschil voor de uiteindelijke afnemer minder groot zijn. Ons papier komt daardoor maar iets duurder uit: 3 tot 5 procent voor de eindafnemer." Waarom is Arjowiggins iets duurder? Het is om de simpele reden dat ook oud papier ophalen en inkopen geld kost. Afval is van waarde. www.printweek.com

4 DE WINST VOOR DE ORGANISATOR

Dat brengt ons bij de eerste en tegelijkertijd ook laatste schakel van deze cyclus, de stad Le Mans, die de keten van papier sluit, door het papier eerst op te halen en daarna weer te gebruiken voor het stadsmagazine Le Mans Métropole. Het tijdschrift verschijnt tien keer per jaar, in een oplage van zeventigduizend exemplaren. Het voorrekenen van de stedelijke begroting zou een erg ingewikkelde rekensom opleveren. MVO-manager Bernard Vetillard maakt het daarom simpel door de grote lijnen weer te geven. "In Frankrijk is de stad verantwoordelijk voor het ophalen van het afval van het hele gezin. Van alle kosten daarvoor is 20 procent voor rekening van de gemeente. De overige 80 procent zijn deels de opbrengsten van de verkoop van het afval, deels de bijdrage die gemeenten krijgen uit de landelijke verpakkingenbelasting. De kosten van inzameling zijn ruwweg tweehonderd euro per ton. De opbrengst is honderd euro per ton. Het resterende gat van honderd euro wordt verdeeld, en komt voor veertig euro ten laste van de gemeentelijke begroting en wordt voor zestig euro betaald door de producenten via de verpakkingenbelasting." Zo is de circulaire economie rond. <http://www.lemans.fr/>

Eural, 100% recycled milieuminnend papier

 eural
Natuurlijk kunt u op ons vertrouwen

Eural is een 100% recycled papiergamma met uitstekende milieuprestaties dat uitermate geschikt werd bevonden voor en door P+. Natuurlijk kunt u ook voor brochures, uitnodigingen, jaarrapporten, schoolboeken, kantoorpapier, enveloppen enz. op Eural vertrouwen. Zijn natuurlijke tint onderstreept bovendien uw milieuvriendelijke visie.

Innovatieve en efficiënte processen hebben geleid tot een productie zonder chemicaliën of bleekmiddelen, met een minimum verbruik van water en energie, én met een beperkte CO₂ uitstoot.

De fabriek waar Eural wordt geproduceerd is ISO14001 en FSC gecertificeerd. Eural kreeg omwille van haar milieu- en technische prestaties het Europees Ecolabel toegekend.

